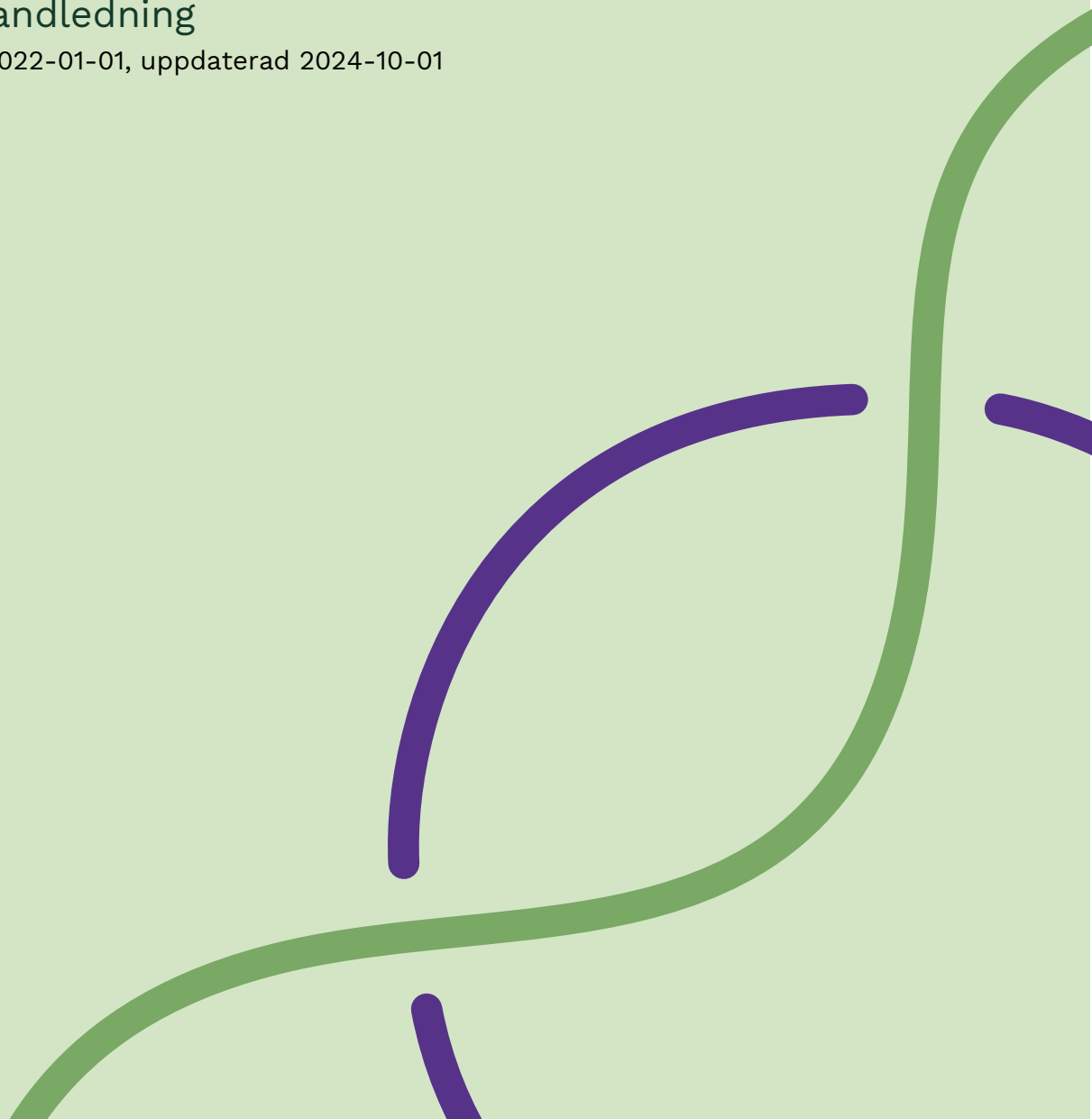

Pediatrik

Studiehandledning

Reviderad 2022-01-01, uppdaterad 2024-10-01

Innehåll

Inledning.....	4
En målstyrd utbildning	5
Förkunskapskrav.....	6
Klinisk tjänstgöring under handledning inom specialistområdet.....	6
Ansöka om att påbörja specialistutbildningen.....	6
Allmänna och specialistspecifika mål	7
Ingående delar.....	7
Klinisk handledning	7
Krav på handledaren	8
Akademisk examen på avancerad nivå (lägst magister).....	8
Teoretisk fördjupning relevant för specialistområdet	8
Kvalitets-och förbättringsarbete	8
Patientfall: reflektionsuppgifter (3st)	9
Att ansöka om specialistkompetens.....	9
Specialistkompetens inom fler områden.....	10
Specialist direkt.....	10
Förkortad studieplan.....	10
Granskningsprocess och återkoppling.....	11
Överklagan	11
Kostnad.....	11
Viktiga begrepp	11
Förutsättningar för ST-tjänstgöring.....	12
Lärandemål allmänna kompetenser	12
Mål I A. Medicinsk vetenskap	12
Mål I B. Medarbetarskap, ledarskap och pedagogik.....	13
Mål I C. Personcentrerad vård, etik, mångfald och jämlikhet	15
Mål I D. Systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.....	16
Mål I E. Hälsofrämjande arbete.....	17

Mål I F. Läkemedel	18
Lärandemål för specialistområdet Pediatrik.....	19
Mål II A. Motorisk utveckling.....	19
Mål II B. Analys av funktionsförmåga.....	21
Mål II C. Motorisk kontroll och inlärning	22
Mål II D. Anpassad fysisk aktivitet och träning.....	24
Mål II E. Hjärta- och lungfunktion	25
Mål II F. Neurologi.....	26
Mål II G. Ortopedi.....	27
Mål II H. Smärta	29
Mål II I. Hjälpmedel och farmakologi.....	30
Mål II J.Handledning och samverkan	31
Rekommenderade förutsättningar för ST-utbildning	33

Specialistfysioterapeuten inom pediatrik arbetar med barn och ungdomar med medfödda eller förvärvade sjukdomar/diagnoser och skador som medför fysiska, intellektuella, neuropsykiatriska och/eller psykiska funktionsnedsättningar. Specialistområdet ställer stora krav på goda färdigheter inom området hälsoprevention och promotion anpassat utifrån individens ålder och livsmiljö. Specialiteten pediatrik fysioterapi ställer även stora krav på bred yrkesspecifik kunskap, kunskap om sjukdomar, skador, fysisk och/eller intellektuell funktionsnedsättning, samt höga krav på förmåga till samverkan i multidisciplinära team. Den specialistfysioterapeuten ska också ha förmåga att samarbeta med andra instanser inom hälso- och sjukvården och andra myndigheter. Specialiteten bedrivs inom slutenvård och inom öppna vårdformer, på klinik och rehabilitering, såväl som i förskola och skola. Insatser av fysioterapeuten verksamma inom pediatrik utgår från en helhetssyn på barnets eller ungdomens funktionsförmåga och livssituation. Med tanke på den stora bredd av diagnosområden som pediatrik omfattar är det nästintill omöjligt att uppnå specialistkompetens inom alla områden. Lärandemålen A-D + J anser vi utgöra grunden för alla som arbetar med barn och ungdomar därav bör kunskapsnivån ligga på högsta nivån (**behärska**). De övriga E-I lärandemålen skall handledare och blivande specialistfysioterapeut, under ST-utbildning, tillsammans bestämma nivå på. Nivån på lärandemålen E-I ska vara mellan nivån **behärska** och nivån **ha kännedom** utifrån den blivande specialistens verksamhetsområde, dock ska två av dem vara på den högsta nivån i hierarkin. Samtliga mål nedan är beskrivna utifrån den högsta kunskapsnivån (**Behärska**).

Inledning

På 1970-talet togs ett första initiativ att utveckla en specialistordning då ”behörighet att ange speciell inriktning” inrättades. Denna behörighet utfärdades fram till kongressen 1993 då den ersattes av specialistordningen. Idag finns 17 specialistinriktningar inom fysioterapi. Specialistutbildningen är en målrelaterad treårig klinisk utbildning under handledning med krav på akademisk examen om lägst magister samt annan teoretisk och klinisk utbildning som syftar till fördjupning och breddning inom specialistområdet.

Studiehandledningen beskriver de krav och lärandemål som ingår i specialiseringstjänstgöring (ST) för fysioterapeuter¹ och som leder fram till specialistbehörighet. Ännu är inte fysioterapeuters specialistutbildning reglerad i lag men förbundet verkar aktivt och kontinuerligt för att fysioterapeuters specialistkompetens ska erkännas av samhället.

En målstyrd utbildning

Specialistutbildningen är en målrelaterad och individuellt utformad utbildning. Det innebär att innehållet i specialistutbildningen kan se olika ut för olika individer inom ett och samma specialistområde, utifrån erfarenheter, kunskaper och meriter som den sökande har med sig vid specialistutbildningens början. Fokus för bedömningen ligger på måluppfyllelse, det vill säga det som den sökande lärt sig genom sin kliniska erfarenhet samt fort- och vidareutbildning. Inom ett sådant kompetensbaserat synsätt är det inte föreskrivet exakt vilka kurser den enskilde ska gå eller hur många timmar varje utbildningsaktivitet innefattar. Utgångspunkten är i stället att allt systematiskt lärande räknas och att det finns olika sätt att lära och utvecklas på. Specialisthandledaren har en central roll i samarbetet med ST-fysioterapeuten under hela specialistutbildningen genom att vägleda, följa upp och bedöma måluppfyllelsen. Måluppfyllelse ska kunna verifieras med olika intyg. I studiehandledningen anges lärandemålen och förslag på utbildningsaktiviteter. Målbeskrivningarna i studiehandledningen består av lärandemål vilka kompletterar varandra. Det är därför viktigt att läsa dessa tillsammans som en helhet. Som stöd finns förslag på rekommenderade aktiviteter för varje lärandemål. I studiehandledningen anges inte hur lång tid det tar för att uppnå ett specifikt lärandemål. Vissa av kompetenserna förväntas fysioterapeuten utveckla under hela sin ST, till exempel inom etik. Den totala längden på en ST rekommenderas vara tre år på heltid. Om den totala utbildningstiden underskrider tre år på heltid behöver utbildningen förlängas med motsvarande tid till exempel om ST-fysioterapeuten väljer att genomföra utbildningen på deltid. Förutom magisterutbildning och andra utbildningsaktiviteter, består utbildningen av klinisk tjänstgöring under handledning.

¹ I dokumentet används genomgående titeln fysioterapeut. Här innefattas även sjukgymnast vilket är den tidigare benämningen/titeln på professionen.

Förkunskapskrav

För att påbörja specialistutbildningen krävs:

- Kandidatexamen i fysioterapi
- Två års klinisk erfarenhet som leg. fysioterapeut om minst 75 procent av heltidsanställning.
- Pågående anställning relevant för specialistområdet

Klinisk tjänstgöring under handledning inom specialistområdet

Den kliniska tjänstgöringen ska omfatta tre års tjänstgöring inom specialistområdet under handledning av en namngiven handledare som godkänts av förbundets specialistkommitté.

Vid genomförande av specialistutbildningen ska den kliniska tjänstgöringen motsvara minst 75 procent av en heltid inom specialistområdet under handledning. Om du inte uppfyller kravet gällande klinisk tjänstgöring motsvarande 75 procent behöver tiden på specialistutbildningen förlängas med motsvarande tid. Detta för att uppnå sammanlagd klinisk erfarenhet inom specialistområdet motsvarande tre år.

Den kliniska tjänstgöringen är grunden i ST-utbildningen och ska utgöra majoriteten av utbildningstiden. Övrig tid ska fyllas av kurser eller andra utbildningsaktiviteter. Den kliniska tjänstgöringen ska avspegla den kliniska vardagen utifrån målen. Detta gäller både innehåll och exponeringssätt som till exempel fysiska eller digitala patientmöten, individuellt eller i grupp.

Ansöka om att påbörja specialistutbildningen

Grundläggande är att den sökande har en pågående anställning inom ett kliniskt område som är relevant för det sökta specialistområdet. Specialistutbildningen bygger på ett självstyrkt lärande med stöd av en individuell studieplan under handledning. Studieplanen formuleras utifrån de lärandemål och rekommenderade aktiviteter som föreslås i studiehandledningen. Med stöd av handledaren formulerar ST-fysioterapeuten sin individuella studieplan. Studieplanen liksom handledaren ska godkännas av förbundets specialistkommitté innan ST påbörjas.

Det finns två ansökningstillfällen per år, 1 februari respektive 1 september. Vid dessa tillfällen hanteras alla ansökningsärenden. Handläggningstiden är normalt upp till tre månader efter sista ansökningsdag. Den individuella studieplanen är

giltig i sex år. Om ST-fysioterapeuten inte har slutfört utbildningen inom denna tid behöver studieplanen revideras och bedömas på nytt av specialistkommittén.

Allmänna och specialistspecifika mål

I målbeskrivningarna anges de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som specialistfysioterapeuten ska utveckla under sin ST. I målbeskrivningarna finns allmänna mål och specialitetsspecifika mål. De allmänna målen gäller för alla specialiteter inom fysioterapi medan de specifika är beroende av vilket specialistområde fysioterapeuten specialiserar sig inom. I studiehandledningen finns rekommendationer för hur den individuella studieplanen för de allmänna samt de specifika lärandemålen inom respektive specialistområdet bör utformas. Rekommendationerna syftar till att vara ett stöd och underlätta tolkningen och samsynen kring målen, ge tips till handledare och ST-fysioterapeut avseende utbildningsplanens utformning och handledningens innehåll samt exemplifiera de utbildningsaktiviteter som finns angivna för respektive lärandemål.

Ingående delar

- Klinisk tjänstgöring under handledning inom specialistområdet
- Akademisk examen på avancerad nivå (lägst magister)
- Teoretisk fördjupning relevant för specialistområdet
- Kvalitets- och förbättringsarbete
- Patientfall: reflektionsuppgifter (3st)

Klinisk handledning

Den kliniska handledningen ska motsvara totalt 30 timmar fördelat på tre år vilket kan fördelas på ca fem tillfällen/år. Handledarens uppgift är att:

- fungera som bollplank och stöd vid utformningen av studieplanen
- bistå med kollegialt erfarenhetsutbyte i det kliniska arbetet för valda moment eller aspekter kopplat till lärandemålen
- följa upp att innehållet i planen genomförs och vara ett stöd för reflektion kring lärandet
- intyga att aktiviteter i studieplanen är genomförda och kompetensmål uppfyllda

Handledningen kan ske individuellt eller i grupp, och kan ske fysiskt eller på distans. I samband med att studieplanen upprättas kan handledare och ST-fysioterapeut också göra en överenskommelse om hur handledningen ska läggas upp. Syftet med överenskommelsen är att främja en välfungerande relation och

att synliggöra förväntningar och behov mellan handledare och den sökande. Det kan handla om kommunikationssätt, återkoppling och/eller lärstil.

Krav på handledaren

Den kliniska handledaren ska vara specialist inom relevant område och väl förankrad i kliniskt arbete. Det är möjligt att vid behov ha både en huvudhandledare och en eller flera bihandledare.

Akademisk examen på avancerad nivå (lägst magister)

ST-fysioterapeuten ska ha en akademisk vidareutbildning på avancerad nivå, lägst magisterexamen. En examen på avancerad nivå ska säkerställa att specialisten utvecklat akademiska kompetenser såsom kritiskt tänkande, informationskunskap, vetenskapligt förhållningssätt och självstyrkt lärande. Denna kompetens ger den sökande verktyg att vidareutveckla sig inom sitt ämnesområde samt kapacitet att verka i rollen som kunskapsbärare, kunskapsförmedlare och kunskapsutvecklare. Därför behöver magister-/masterexamen inte vara inom området fysioterapi utan alla utbildningar med relevans för området fysioterapi accepteras, exempelvis klinisk medicinsk vetenskap, beteendevetenskap, folkhälsa eller idrottsmedicin.

Teoretisk fördjupning relevant för specialistområdet

Den teoretiska fördjupningen som syftar till att uppnå de allmänna och de specialistspecifika lärandemålen ska vara planerad, ändamålsenlig och systematisk samt ska kunna motiveras utifrån ingående lärandemål, rekommenderade aktiviteter samt den sökandes behov. ST-fysioterapeuten rekommenderas att kontinuerligt dokumentera sitt lärande.

Vad gäller kurser är rekommendationen att den individuella studieplanen ska innehålla en variation av olika typer av kurser, till exempel högskolekurs, seminarium, webbutbildning, konferens etc. Det ska tydliggöras i studieplanen vilket lärandemål som avses att helt eller delvis uppnås efter genomgången kurs.

Kvalitets-och förbättringsarbete

Hälso-och sjukvården är i ständig utveckling och dess förmåga att systematisk utvärdera verksamheten utifrån ett kvalitets-och förbättringsperspektiv blir allt viktigare. I ST-tjänstgöringen ingår att genomföra ett kvalitets-och förbättringsarbete med utgångspunkt från förbättringskunskap som

kunskapsområde samt utifrån verksamhetens behov för att uppnå Mål I D.
Systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

Exempel på förbättringsarbeten kan vara:

- att förbättra vårdkedjan för en viss patientgrupp alternativt utveckla eller revidera patientinformation. Det kan även vara att medverka i en arbetsgrupp för att förbättra effektiviteten eller flödet i en process på kliniken.

Omfattningen av arbetet är inte specificerat, utan man kan som sökande med fördel genomföra förbättringsarbetet inom ett avgränsat område. Det är ett krav att etablerade verktyg och metoder inom förbättringskunskap används i arbetet.

Genomfört förbättringsarbete behöver ej vara inom valt specialistområde.

Intyg om förbättringsarbete laddas upp vid specialistansökan, enligt tillgänglig mall på specialistutbildningens hemsida.

Patientfall: reflektionsuppgifter (3st)

Inom ramen för specialistutbildningen (gäller ej specialist direkt) ingår det att genomföra tre skriftliga patientfall: reflektionsuppgifter.

Patientfall i den kliniska vardagen inom den specifika specialiteten identifieras av ST-fysioterapeuten med stöd av den kliniska handledaren. Utifrån dessa verklighetsanknutna fall, identifieras problemet, samband diskuteras och åtgärder föreslås relaterade till vetenskap och beprövad erfarenhet. I intygmallen ges vägledning i tillvägagångssätt, se specialistutbildningens hemsida.

Genomförda reflektionsuppgifter/patientfall i sin helhet laddas upp vid specialistansökan.

Att ansöka om specialistkompetens

När ST-fysioterapeuten fullföljt sin individuella studieplan och handledaren kan intyga att utbildningsaktiviteter är genomförda och lärandemålen är uppfyllda är det möjligt att ansöka om specialistkompetens. Ansökan består av:

- fullföljd studieplan samt ingående intyg från genomförda utbildningsaktiviteter
- tre patientfall (reflektionsuppgifter)
- intyg genomfört förbättringsarbete
- examensbevis för akademisk examen på avancerad nivå (lägst magister)

Se information på hemsidan där även blanketter och intyg samt instruktion för uppladdning av ansökan finns tillgängligt.

Specialistkompetens inom fler områden

Det är möjligt att söka specialistkompetens inom mer än ett område. Uppnådda allmänna mål I A-F inom en specialitet kan tillgodoräknas inom en annan specialitet utan kompletteringar med undantag för veterinärmedicin vars allmänna mål skiljer sig något från övriga.

Om specialistkompetens erhållits enligt tidigare specialistutbildning från 1993-2021 behöver den som ansöker om ytterligare specialistkompetens redogöra för målluppfyllelse för både de allmänna kompetenserna, mål I A-F och de specifika målen för valt specialistområde. Detta då de allmänna målen I A-F har reviderats.

Specialist direkt

Den som till exempel har arbetat länge inom ett specialistområde och redan har en magisterexamen kan ansöka om specialist direkt. För att kunna ansöka om specialist direkt behöver den sökande ha;

- minst fem års klinisk erfarenhet varav minst tre inom specialistområdet
- lägst magisterexamen
- bedömas uppfylla de allmänna och specialistspecifika lärandemålen
- genomfört ett kvalitets- och förbättringsarbete

Ansökan ska innehålla en redogörelse av uppfyllda lärandemål, underlag för tillgodoräknande av utbildningsaktiviteter och en reflektion över professionell utveckling som fysioterapeut inom specialistområdet samt intyg för kvalitets- och förbättringsarbete och examensbevis magister/masterexamen.

Förkortad studieplan

Om inte kraven för att ansöka om specialist direkt uppfylls kan förkortad studieplan vara ett alternativ. Den förkortade studieplanen ska omfatta minst två år. Utöver planerade utbildningsaktiviteter ska ST-fysioterapeuten i sin studieplan även redogöra för vilka lärandemål som hen redan uppnått/uppnår. Dessa ska styrkas med underlag för tillgodoräknande av redan genomförda utbildningsaktiviteter.

Granskningsprocess och återkoppling

Specialistkommittén granskar alla ansökningar utifrån de lärandemål och rekommenderade aktiviteter som finns beskrivna i studiehandledningen. I de fall kommittén önskar komplettering av ansökan ges den sökande möjlighet till att komplettera sin ansökan och en ny granskning görs.

Överklagan

Om den sökandes ansökan inte blir godkänd av specialistkommittén efter genomförd komplettering finns möjlighet för den sökande att inkomma med en detaljerad redogörelse för den/de aspekter som hen anser inte blivit korrekt värderade och motivera varför beslutet bör ändras. Överklagan ska skickas inom två veckor efter meddelat beslut till studierektor för specialistutbildning via handläggare. Studierektor tar beslut om överklagan ska föranleda en ytterligare granskning eller om beslutet kvarstår. Den sökande får återkoppling 1 månad efter inkommen ansökan.

Kostnad

Avgiften är 1 500 kr för medlem respektive 15 000 kr för icke medlemmar. Avgiften betalas i samband med att handläggning av en ansökan påbörjats. Skulle den sökande av olika skäl inte kunna fullfölja sin specialistutbildning kan hen kontakta förbundet och ansöka om att få tillbaka 80 procent av avgiften.

Viktiga begrepp

I målbeskrivningarna används bland annat begreppen *behärska*, *ha kunskap om* och *ha kännedom om*. Att *behärska* innebär att fysioterapeuten ska uppvisa de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som krävs för att fullständigt och självständigt kunna utföra de arbetsuppgifter som förekommer inom det område som avses. Det kan till exempel vara att fullständigt och självständigt kunna bedöma, behandla och följa upp en patient och använda de metoder som är relevanta för området. *Ha kunskap* används för att uttrycka ett kompetenskrav som är mindre omfattande än *behärska*. *Ha kännedom* används för att uttrycka det minst omfattande kompetenskravet. I målbeskrivningarna anges också när genomförandet av vissa utbildningsaktiviteter ska styrkas genom intyg.

Med auskultation menas en strukturerad kortare utbildningsaktivitet, vanligen en halv- eller heldag, förlagd i klinik eller annan verksamhet som är viktig för specialistområdet.

Förutsättningar för ST-tjänstgöring

För att ST-fysioterapeuten ska uppnå lärandemålen, och för att handledaren ska klara sitt uppdrag behövs erforderliga resurser till aktiviteter relaterade till utbildningsplanen, kompetensutveckling och stöd till handledare. Det är viktigt att förankra sin studieplan med sin arbetsgivare innan start samt att handledaren ges goda förutsättningar att genomföra sitt handledaruppdrag.

I målbeskrivningarna finns delmål (I) som är gemensamma för alla specialistområden och specialistspecifika delmål (II) som är framtagna för varje specialitet.

Lärandemål allmänna kompetenser

Mål I A. Medicinsk vetenskap

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • behärska att kritiskt granska och värdera vetenskapliga texter • uppvisa ett vetenskapligt förhållningssätt i det dagliga arbetet • kunna använda olika vetenskapliga kunskapskällor i sitt vardagliga arbete 	Klinisk tjänstgöring under handledning Akademisk fördjupning motsvarande lägst magisterexamen	Intyg om klinisk tjänstgöring Examensbevis utfärdat av universitet/högskola Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Mål I A är specialistfysioterapeutens bas. Specialistfysioterapeuten är en resurs för sin arbetsplats genom att arbeta evidensbaserat och medverka till att ett vetenskapligt förhållningssätt genomsyrar verksamheten.

Måloppfyllnad: För måloppfyllelse krävs akademisk examen om lägst magister samt klinisk tjänstgöring under handledning.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Målet kan tränas i den kliniska tjänstgöringen genom att ST-fysioterapeuten kritiskt granskar vetenskapliga texter och nya rön samt genom ett kritiskt förhållningssätt till fysioterapeutiska metoder.

Målet kan vidare tränas till exempel genom:

- Deltagande i vetenskaplig sammankomst och yrkesrelaterade sammankomster
- Deltagande i Fysioterapeuternas studiecirkel om evidens
- Presentation av vetenskapligt arbete

Diskussionsförslag i handledning

- Hur förhåller sig ST-fysioterapeuten till de metoder som hen använder?
- Vilka kunskapsstöd använder sig ST-fysioterapeuten av i sin kliniska tjänstgöring?
- Hur ser strukturen och ansvaret ut för uppdatering av dessa?
- Vilka kunskapsunderlag har ST-fysioterapeuten tillgång till via sin arbetsplats?
- Hur kan den evidensbaserade hälso- och sjukvården utvecklas på arbetsplatsen?
- Hur hanterar ST-fysioterapeuten om en patient har önskemål om en icke-evidensbaserad metod?

Mål I B. Medarbetarskap, ledarskap och pedagogik

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • Ha kompetens att leda arbetet med kontinuerligt lärande bland fysioterapeuter • Ha kompetens att handleda medarbetare och studenter • Ha kompetens att planera och genomföra undervisning • Ha kompetens att arbeta i interprofessionella team 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Mål I B är en del i specialistfysioterapeutens bas. För att uppnå målet krävs att ST-fysioterapeuten under hela utbildningsperioden kontinuerligt analyserar och reflekterar kring medarbetarskap, ledarskap och pedagogik.

Måluppfyllnad: För måluppfyllnad ska specialistfysioterapeuten i sin verksamhet vara kunskapsbärare, kunskapsförmedlare och kunskapsutvecklare. Vidare förväntas ST-fysioterapeuten kontinuerligt medverka i och facilitera interprofessionellt arbete såsom interprofessionella teamrönder där man lär med, om och av varandra.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Målet kan tränas i den kliniska tjänstgöringen och aktiviteter bör planeras in under hela utbildningsperioden. Kontinuerligt lärande kan uppnås genom att ST-fysioterapeuten tillsammans med handledaren reflekterar kring sin egen kompetensnivå, identifierar egna behov av kompetensutveckling samt utvecklar metoder för att inhämta ny kunskap och utveckla sin kompetens. Målet kan tränas genom att göra en analys av arbetsplatsens metoder för kontinuerligt lärande bland fysioterapeuter. Vidare rekommenderas att ST-fysioterapeuten kontinuerligt under utbildningsperioden leder patientskolor, håller i internutbildning eller liknande aktiviteter.Handledning av grundutbildningsstudenter alternativt mentorskap för nyanställda kollegor rekommenderas.

Diskussionsförslag i handledning:

- Analysera samarbetet i de vårdteam ST-fysioterapeuten ingår i/har insyn i utifrån vad som fungerar bra och vad som kan utvecklas.
- Analysera den egna kompetensen och lärandet samt identifiera egna behov av kompetensutveckling
- Analysera hur konflikter hanteras, till exempel med patient, medarbetare eller närstående?
- Reflektion kring den egna rollen som handledare.

Kurser: Högskolekurs i handledning alternativt andra utbildningstillfällen ordnat av exempelvis högskola, region, Fysioterapeuterna.

Mål I C. Personcentrerad vård, etik, mångfald och jämlikhet

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • Ha kompetens att bemöta människor som unika personer och med respekt oberoende av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder • Kunna identifiera och hantera etiska problem och analysera dessa på ett strukturerat sätt • Kunna hantera värdekonflikter i det dagliga arbetet • Ha kompetens att möta personer utsatta för våld i nära relationer 	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Mål I C är en del i specialistfysioterapeutens bas. För att uppnå målet krävs att ST-fysioterapeuten under hela utbildningsperioden kontinuerligt analysera och reflekterar kring personcentrerad hälso- och sjukvård, etiska frågeställningar, mångfald och jämlikhet.

Måluppfyllnad: Momenten kan tränas genom att under hela utbildningsperioden och under handledning lära sig att identifiera, analysera, strukturera och hantera frågor som rör etik, mångfald och jämlikhet.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Samtliga delar i mål I C kan tränas i den kliniska tjänstgöringen. För godkännande ska ST-fysioterapeuten ha kännedom om den egna verksamhetens arbete utifrån diskrimineringslagen.

För vidare kunskap om våld i nära relationer se: Nationellt centrum för kvinnofrid: <https://www.nck.uu.se/>

Diskussionsförslag i handledning:

- Hur ser mina egna normer, fördomar, och etiska värderingar ut?

- Hur relaterar de till den egna verksamhetens policy i dessa ämnen?
- Etiska problemställningar från patientmöten, exempelvis önskemål från patient eller närstående vad gäller utrednings- och behandlingsåtgärder
- Genomföra tolksamtal och reflektera kring skillnader mellan tolksamtal från övriga samtal

Mål I D. Systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • Kritiskt kunna granska den egna verksamheten och kunna genomföra en risk- och händelseanalys • Systematiskt kunna arbeta för integrering av nya åtgärder, processer, rutiner och tekniker och metoder i det dagliga hälso- och sjukvårdsarbetet 	Klinisk tjänstgöring under handledning Genomföra ett kvalitets- och förbättringsarbete inom verksamheten med hjälp av en vedertagen metod	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomfört förbättringsarbete utfärdat av handledare Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Mål I D beskriver specialistfysioterapeutens roll i verksamhetens utveckling och patientsäkerhetsarbete. För att uppnå målet krävs att ST-fysioterapeuten under hela utbildningsperioden är delaktig och sätter sig in i verksamhetens rutiner för risk- och händelseanalys.

Måluppfyllnad: Samtliga delar i mål I D kan tränas i den kliniska tjänstgöringen. För godkännande krävs genomförande av ett förbättringsarbete inom den egna verksamheten eventuellt i samarbete med andra.

Exempel på förbättringsarbeten kan vara att förbättra vårdkedjan för en viss patientgrupp alternativt utveckla eller revidera patientinformation. Det kan även vara att medverka i en arbetsgrupp för att förbättra effektiviteten eller flödet i en process på kliniken. I detta mål specificeras ej omfattningen av arbetet. Däremot är det ett krav att etablerade verktyg och metoder i förbättringskunskap används i arbetet.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

För vidare kunskap om förbättringskunskap, ta gärna stöd av Nationell plattformen för förbättringskunskap, <https://forbattringskunskap.se>. Här finns stöd och hjälp för arbetet att ändra arbetssätt och system samt tips om metoder, verktyg och stöd för utveckling inom detta område.

Diskussionsförslag i handledning

- Reflektera kring egna patientfall där risker uppstått
- Hur upptäcker och anmäler man brister i verksamheten och hur hanteras avvikelser?
- Hur ser verksamhetens patientsäkerhetsarbete ut och hur skulle patientsäkerheten kunna utvecklas vidare?
- Hur arbetar den egna verksamheten med systematiska förbättringar och vilka metoder används?

Mål I E. Hälsofrämjande arbete

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • Behärska att vägleda patienter i frågor om levnadsvanor i sjukdomsförebyggande och behandlade syfte eller för att förbättra sjukdomsprognos • Ha fördjupad kunskap inom beteendemedicin och beteendemedicinska tillämpningar i prevention, bedömning och behandling 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Specialistfysioterapeuten arbetar aktivt med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande metoder och använder sig av etablerade beteendemedicinska principer.

Måluppfyllnad: Målet kan tränas i den kliniska tjänstgöringen och för godkännande krävs att specialistfysioterapeuten arbetar strukturerat utifrån ett beteendemedicinskt och hälsofrämjande förhållningssätt

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Fördjupning av kunskap genom inläsning och uppdatering av aktuell litteratur med läslogg till exempel Socialstyrelsens Nationella riktlinjer, Folkhälsomyndighetens riktlinjer samt FYSS.

Kurser: Högskolekurs/-er eller metodkurs inom det beteendemedicinska området eller motsvarande, till exempel genom egen teoretisk fördjupning av kunskap genom inläsning och uppdatering av aktuell litteratur med läslogg.

Mål I F. Läkemedel

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> Kunna förhålla sig till förekommande läkemedel i relation till fysioterapeutiska interventioner 	Klinisk tjänstgöring under handledning Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Målet syftar till att ST-fysioterapeuten ska ha kännedom om de vanligast förekommande läkemedlen, dess eventuella biverkningar och hur de kan påverka fysioterapeutisk intervention.

Måluppfyllnad: För måluppfyllnad ska den specialistkompetenta fysioterapeuten kunna planera insatser med hänsyn till aktuell läkemedelsbehandling.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Detta mål kan tränas under hela utbildningsperioden till exempel genom att ST-fysioterapeuten med hjälp av en för ämnet kompetent person, utifrån specifika patientfall gå igenom läkemedelslistor i relation till fysioterapeutisk intervention. Diskussion av patientfall.

Lärandemål för specialistområdet

Pediatrik

Mål II A. Motorisk utveckling

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> ha väsentligen fördjupade kunskaper om barns och ungdomars normala utveckling vad gäller sensomotorisk, perceptuell och emotionell utveckling samt barnets förväntade kognitiva och sociala utveckling använda och anpassa evidensbaserade metoder, samt utifrån barn/ungdomars förutsättningar och behov bedöma, mäta, behandla och utvärdera behandling av förväntade motoriska färdigheter 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Mål A är basen i specialiteten. För att uppnå målet krävs att ST-fysioterapeuten under hela utbildningsperioden kontinuerligt utför fysioterapeutiska bedömningar både för ny- och återbesök och kontinuerligt analyserar och reflekterar kring barnets/ungdomens förväntade motoriska utveckling med hänsyn till individuella förutsättningar, uppgift och miljö.

Måluppfyllnad: Teoretiskt kunna redogöra för och tillämpa kunskaper om barns normala utveckling vad gäller sensomotorik, perception, emotionell utveckling samt barnets förväntade kognitiva och sociala utveckling. Utifrån bedömning och analys av barn/ungdomars funktion och behov kunna motivera prioritering ur ett fysioterapeutiskt perspektiv. ST-fysioterapeuten ska under utbildningen successivt fördjupa sin kompetens och som färdig specialist inneha kompetens att ta emot svårare och mer komplexa patientfall som är i behov av fysioterapeutiska bedömningar.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Auskultation: Auskultera vid upprepade tillfällen hos fysioterapeut inom någon eller några av de andra vårdformer än där du själv arbetar kliniskt.

Diskussionsförslag i handledning:

- Utgå från specifika komplexa patientfall och kritiskt reflektera över valda undersökning-, behandlings- och uppföljningsåtgärder.
- Diskutera användning och tillämpning i för området reliabla och valida bedömningsinstrument. Exempel på sådana instrument är General Movements (GM), Alberta Infant Motor Scale (AIMS), Peabody, Movement- abc 2, BOT 2, Hammersmith, Gross Motor Function Measure (GMFM), Structured Observation of Motor Performance in Infants (SOMP-I).
- Välja motoriskt instrument, beroende på ålder, intellektuell förmåga och motorisk kapacitet.
- När ska man inte göra en motorisk bedömning?
- Vid ett starkt avvikande resultat? Hur kan de etiska aspekterna te sig? Hur informerar vi föräldrar/vårdnadshavare/ barnet?
- Hur kan den intellektuella förmågan påverka den motoriska utvecklingen?

Kurs: Fysioterapeuten rekommenderas ha genomfört relevanta högskolekurser på avancerad nivå. Utbildningen ska omfatta exempelvis motorisk utveckling hos barn och unga. Kurser som inte ges av högskola kan även vara relevanta vilka kan variera i omfattning och längd. Exempel på sådana kurser kan vara metodkurser och eller sektionens egna kurser.

Litteratur: Se Appendix 1.

Mål II B. Analys av funktionsförmåga

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> ha väsentligen fördjupade kunskaper att analysera barnets/ungdomens fysiska funktionsförmåga enligt ICF. Analysen ska ske med hänsyn till barn och ungdomar med sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar* samt hur det påverkar barnet/ungdomen under uppväxten och adolescensen använda och anpassa evidensbaserade metoder, utifrån barnets/ungdomens behov och förutsättningar, för att bedöma, mäta, behandla och utvärdera behandling av rörelseförutsättningar, rörelseförmåga och rörelsebetende 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

*(fysiska, intellektuella, neuropsykiatriska och psykiska)

Mål II B är intimt sammankopplat med Mål A. Tillsammans utgör de basen för specialitetens mål. För att uppnå målet krävs att ST-fysioterapeuten kontinuerligt analyserar och reflekterar utifrån barnens/ungdomarnas funktion och behov oavsett orsaken till funktionsnedsättningen

ST-fysioterapeuten ska under utbildningen successivt fördjupa sin kompetens och som färdig specialist inneha kompetens att bedöma, analysera och även väga in barn och ungdomars rättigheter i sin fysioterapeutiska kontakt med dem.

Måloppfyllnad: Teoretiskt kunna redogöra för och tillämpa kunskaperna i sin analys av barnets/ungdomens fysiska förmåga med hänsyn till eventuella sjukdomar, skador och/eller funktionsnedsättningar.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Auskultation: Vid behov auskultera vid någon eller några av de andra vårdformer än där du själv arbetar kliniskt.

Diskussionsförslag i handledning: Beskriv olika diagnoser för respektive vårdform akutsjukvård, habilitering, primärvård, barnspecialistmottagning och elevhälsa.

Diskutera patientfallen med handledaren eller i grupp tillsammans med handledaren.

- Reflektera över valda undersökningar.
- Vilka behandlingsmetoder valdes och varför?
- Hur följer man upp dessa insatser?
- Vilka bedömningsinstrument finns att tillgå på de olika ICF-nivåerna?
- Kan en insats/behandling på kroppsfunktionsnivå påverka barnets/ungdomens aktivitets- och delaktighetsnivå?
- Vilka andra faktorer hos barnet/ungdomen kan påverka resultatet av ett test förutom den fysiska förmågan?
- Har det uppkommit något etiskt dilemma i något/några av patientfallen?
- Exempel på motoriska bedömningsinstrument att diskutera: General Movements (GM), Alberta Infant Motor Scale (AIMS), Peabody, Movement-abc 2, BOT 2, Hammersmith, Gross Motor Function Measure (GMFM), Structured Observation of Motor Performance in Infants (SOMP) samt tester för fysisk styrka, kondition och tonus.

Kurs: Sektionen för habilitering och pediatriks ämnesspecifika kurser eller motsvarande. Utbildning i barnkonventionen, tex. genom Nordiskt nätverk för barn och ungas rätt och behov inom hälso- och sjukvården (NOBAB).

Litteratur: Se Appendix 1

Mål II C. Motorisk kontroll och inlärning

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • ha väsentligen fördjupad teoretisk kunskap om teorier och modeller inom rörelsevetenskap relaterat till motorisk kontroll och motorisk inlärning • behärska att systematiskt integrera dessa kunskaper vid undersökning, bedömning, behandling och uppföljning av barnets/den unges rörelseförutsättningar, -förmågor och -beteende 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Mål II C innebär att kunna utföra bedömningar och tydligt kunna beskriva den motoriska förmågan tex bedömningen av barns motoriska utveckling eller vad du registrerar vid en gånganalys.

Måluppfyllnad: Kunna planera och genomföra en undersökning och efterföljande behandling utifrån teorier och modeller inom rörelsevetenskap relaterat till motorisk kontroll och motorisk inläring. Använda och anpassa evidensbaserade metoder.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Beskriv ytterligare ett antal patientfall (ej samma patienter som tidigare) utifrån fysioterapiprocessen. Ska praktiskt kunna motivera och tillämpa vald behandling samt evidensbaserade bedömningsinstrument som du använt för att identifiera svårigheter. Ska även kunna motivera och utvärdera behandlingsmål.

Auskultation: Auskultation vid behov inom andra vårdformer, tex vid rörelselaboratorium.

Diskussionsförslag i handledning: Gå igenom motoriska bedömningar med handledaren och diskutera kring dessa.

- Hur väljer vi motoriskt instrument beroende på barnets/ungdomens ålder, fysiska funktion och intellektuella förmågan?
- Hur lär sig barn och ungdomar nya saker (motorisk kontroll)? Vilka teorier finns och hur kan vi använda dem i vårt arbete?
- Filma motoriska bedömningar och gå igenom tillsammans med andra studenter och/eller handledare.
- Hur kan du anpassa behandlingen, för att nå samma mål, beroende på om den genomförs tillsammans med dig på mottagning eller av förälder i hemmet?

Kurser: Eventuella högskolekurser t ex inom motorisk kontroll, sektionens ämnesspecifika kurser eller motsvarande.

Litteratur: Se Appendix 1.

Mål II D. Anpassad fysisk aktivitet och träning

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • ha en väsentligen fördjupad kunskap om hur fysisk aktivitet och träning påverkar barn och ungdomar med och utan funktionsnedsättning • behärska att kreativt stimulera fysisk funktion och träning med hänsyn till ålder och eventuella funktionsnedsättningar (fysiska, intellektuella, neuropsykiatriska, psykiska) 	Klinisk tjänstgöring under handledning Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Mål II D innebär att specialistfysioterapeuten ska kunna individanpassa träningsupplägg utifrån ålder och eventuell funktionsnedsättning. Angående mål II D bör följande områden /diagnoser inkluderas: obesitas, anorexi, barnonkologi.

Måluuppfyllnad: Kunna anpassa fysisk aktivitet till barn och ungdomar med och utan funktionsnedsättning i alla åldrar.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Filma behandlingssituationer utifrån olika åldersnivåer; litet barn, förskoleålder, skolålder och ungdom samt analysera tillsammans med handledare. Hela besöken ska filmas. Gärna flera filmer per åldersnivå. Vid filmning, beakta rådande lagstiftning inom området.

Auskultation: Auskultation vid behov inom andra vårdformer.

Diskussionsförslag i handledning: Diskutera filmerna med handledaren.

- Hur bedömer man fysisk kapacitet i olika åldrar och med olika förutsättningar och hur anpassar vi den fysiska aktiviteten för individen.
- Hur påverkar barnets och ungdomens ålder vilka fysiska kapaciteter som kan och bör tränas vid vilken ålder?
- Hur anpassar vi fysiska aktiviteter för olika individer, diagnoser med mera? Vad är viktigt att tänka på och ta hänsyn till?
- Hur gör vi när motivationen saknas?
- Hur kan man använda sig av MI (Motiverande samtal)?
- Hur kan vi använda oss av digitala lösningar och/eller VR (virtual reality).
- Vad säger forskningen kring individuell respektive gruppträning?

- Hur använder vi FaR med barn och ungdomar?
- Etiskt dilemma; när blir det för mycket träning?

Kurser: Eventuella högskolekurser inom fysiologi, sektionens ämnesspecifika kurser eller motsvarande. Kurs i MI.

Litteratur: Se Appendix 1.

Mål II E. Hjärta- och lungfunktion

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • ha kunskap/kännedom om den normala utvecklingen och de mest förekommande sjukdomarna/skadorna i hjärt- och lungfunktion hos barn och unga • behärska att integrera dessa kunskaper vid fysioterapeutiska insatser hos barn och unga med nedsatt hjärt-lungfunktion 	Klinisk tjänstgöring under handledning Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Angående mål II E bör följande områden /diagnoser inkluderas: medfödda och förvärvade hjärtsjukdomar samt astma, Cystisk fibros, dysfunktion i larynx eller stämband (EILO/VCD) samt barn med neuromuskulära sjukdomar eller barn med flerfunktionsnedsättning.

Måluppfyllnad: Kunna planera och genomföra behandling utifrån kunskaper om normal hjärt- och lungfunktion och kunna göra de anpassningar som är nödvändiga.

Förtydligande av utbildningsaktiviteter

Auskultation: Auskultera hos kollega eller annan profession inom området inom akutsjukvård gällande inhalationsteknik, andningsgymnastik och slemmobilisering. Även spirometrimätning, utprovning hostmaskin, ansträngningsprovokation och konditionstest anpassat för barn och unga.

Diskussionsförslag i handledning:

- Skillnad på vårdinsats mellan olika vårdområden.
- Vilka insatser ger man var i din region?

- Etiskt dilemma; finns det inbyggda orättvisor i vården i förhållande till vart barnet/ungdomen bor?

Kurs: Eventuella högskolekurser inom anatomi och fysiologi, sektionens ämnesspecifika kurser eller motsvarande.

Litteratur: Se Appendix 1.

Mål II F. Neurologi

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • ha kunskap/kännedom om den normala neurologin och skador i nervsystemet • behärska att integrera dessa kunskaper vid fysioterapeutiska insatser hos barn och unga med sjukdom och skada i nervsystemet 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Gällande mål II F bör följande områden/diagnoser inkluderas: Cerebral pares, förvärvade hjärnskador, neuromuskulära sjukdomar, trauma, epilepsi, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, neonatologi etc.

Måluppfyllnad; Kunna planera och anpassa undersökning och behandling utifrån kunskaper om den normala neurologin och hur den påverkas av skada och/eller sjukdom.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Auskultation: Auskultation vid behov inom andra vårdformer.

- Delta och medverka nationella uppföljningsprogrammet för förtidigt födda. Auskultation om möjligt.
- Delta och medverka vid nationella uppföljningsprogram t ex Uppföljningsprogram för Cerebral pares (CPUP). Om möjligt delta vid CPUP-dagar.
- Spasticitetsbedömningar inför ev behandling
- Auskultera vid behandlingstillfällen som utförs strukturerat enligt olika evidensbaserade modeller tex Nätverksbaserad målinriktad intensiv träning (NIT).

Diskussionsförslag handledning:

- Hur de olika diagnoserna/funktionsnedsättningarna påverkar det aktuella barnet/ungdomen och dess påverkan på utvecklingen till vuxenlivet?
- Vad finns det för träningspotential vid progredierande sjukdomar som till exempel neuromuskulära sjukdomar?
- Hur kan man tänka gällande träning vid olika Gross Motor Function Classification System (GMFCS) nivåer?

Etiskt dilemma: Hur kan man tänka när föräldrar önskar att barnet/ungdomen ska lära sig något som vi vet den inte kommer kunna klara av? Hur och när är det relevant att diskutera förväntad utveckling av funktionsförmåga hos barnet med föräldrarna och/eller barnet/ungdomen, vid diagnoser som till exempel CP?

Kurs: Eventuella högskolekurser inom neurologi, sektionens ämnesspecifika kurser eller motsvarande tex kurser inom 24 timmars positionering och sittanalys.

Litteraturförslag: Se Appendix 1.

Mål II G. Ortopedi

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • ha kunskaper/kännedom om den normala muskuloskeletal utvecklingen och biomekanik samt de mest förekommande ortopediska sjukdomarna/skadorna hos barn och unga • behärska att integrera dessa kunskaper vid fysioterapeutiska insatser hos barn och unga med ortopediska sjukdomarna/skador 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Gällande mål II G bör följande områden/diagnoser inkluderas: felställningsortopedi inom habiliteringens målgrupper, Mb Pertes, Höftfyseolys, frakturer, överbelastningsskador som till exempel apofysit. Skador kring leder och brosk.

Måluppfyllnad; Kunna planera, genomföra och anpassa undersökning och behandling utifrån kunskaper om normal muskuloskeletal utveckling och biomekanik.

Förtydligande av utbildningsaktiviteter

Auskultation: Auskultera hos kollega inom akut ortopedi, auskultera vid planerade ortopediska operationer. Auskultera hos primärvårdskollega inom ortopedisk rehabilitering.

Diskussionsförslag i handledning:

- Vilka olika patienter stöter man på inom de olika vårdnivåerna?
- Hur gör man med barn/ungdomar som inte medverkar i sin ortopediska rehabilitering?
- Hur hanterar vi ortopedins hierarkiska uppbyggnad?
- Hur förhåller vi oss till att barn/ungdomar inte är små vuxna? Hur anpassar vi vår behandling efter barnets ålder? Vad skiljer barn och vuxenortopedi?
- Hur tar vi hänsyn till den växande kroppen? (Tillväxtzoner, överbelastningsbesvär, skelettmognad).
- När kan vi avvakta operation och när är operation nödvändig?
- Fysioterapeutens roll vid planering av ortopedisk kirurgi, före och efter.
- Vet du hur det ser ut gällande ortopedisk kirurgi i din region?
- Etiskt dilemma; Hur kan vi förhålla oss till en familj där vi anser att en operation skulle gagna barnet/ungdomen men föräldrarna inte vill gå med på det?

Kurser: Eventuella högskolekurser relaterade till rörelseorganet, t.ex. fördjupning inom biomekanik på avancerad nivå, sektionens ämnesspecifika kurser eller motsvarande.

Litteraturförslag: Se Appendix 1.

Mål II H. Smärta

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • ha fördjupad kunskap om smärtfysiologi, smärtans psykologi och smärtlindring relaterat till barn och unga • behärska att systematiskt integrera dessa kunskaper vid smärtbehandling hos barn och unga 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Gällande mål II H bör följande områden/diagnoser inkluderas: akut och långvarig smärta, neurologisk smärta, inflammatorisk smärta, psykosomatisk smärta/idiopatisk smärta, komplext regionalt smärtsyndrom (CRPS) samt psykisk ohälsa.

Måluppfyllnad; Kunna planera undersökning och behandling utifrån kunskaper om olika smärttillstånd och anpassa efter barnets/ungdomens behov. Kunna använda förklaringsmodeller kring smärta utifrån barnets nivå. Anpassa behandling utifrån barnets behov. Vara välorienterad i användning och tillämpning av smärtskattningsinstrument.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Auskultation: Auskultation med kollega med kompetens inom smärta för att se smärtbehandlande tekniker i kliniken.

Diskussionsförslag i handledning:

- Hur behandla smärta vid olika tillstånd?
- Vilka verktyg har du och vilka behöver du utöka med?
- Etiska frågeställningar utifrån barnkonventionen och smärtpatienter.
- Hur bedöms smärta hos barn och unga med nedsatt kommunikationsförmåga?
- Teamarbete runt smärtpatient
- Psykologiska behandlingsmetoder vid långvarig smärta; Kognitiv beteendeterapi (KBT), Acceptance and Commitment Therapy (ACT). Fördelar och nackdelar? Vilka kan vi som fysioterapeuter använda?

- Diskutera olika smärtskattninginstrument t ex: Beteende Observation och Skattning av Smärta (BOSS), Face, legs, activity, cry, consolability (FLACC), ansiktsskalor, Visuell Analog Skala (VAS), Numerisk smärtskala (NRF), Patientspecifik skala (PFS) och andra funktionella instrument.

Kurser: Eventuella högskolekurser tex relaterat till smärtfysiologi, smärtbehandling tex akupunktur, sektionens ämnesspecifika kurser eller motsvarande. Svensk barnsmärtförenings kurser.

Litteratur: Se Appendix 1.

Mål II I. Hjälpmedel och farmakologi

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • kunna bedöma behovet av, ordinera, prova ut samt följa upp användandet av tekniska och ortopedtekniska hjälpmedel förekommande inom verksamhetsområdet, ändamålsenligt efter barnets behov • ha kännedom om farmakologisk behandling av barn och unga och dess påverkan på fysioterapeutiska interventioner 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er Auskultation	Intyg om klinisk tjänstgöring Intyg om genomförd kurs/-er Intyg om auskultation Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

I mål II I bör följande områden inkluderas: kännedom om vilka typer av tekniska- och ortopedtekniska hjälpmedel som ordineras och provas på ut på samtliga vårdnivåer. ST-fysioterapeuten ska kunna se behov, ordinera, prova ut och ställa in de hjälpmedel som är aktuella för den vårdnivå där du arbetar, samt ha kännedom om övriga verksamheters viktiga hjälpmedel.

Måluppfyllnad; Kunna bedöma behovet av ortopedtekniska och tekniska hjälpmedel samt efter aktuellt verksamhetsområdes behov kunna ordinera, prova ut, anpassa och följa upp dessa hjälpmedel. Kunna redogöra för de vanligaste farmakologiska grupperna inom specialiteten.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Ha god kännedom om de vanligaste farmakologiska grupperna som förekommer inom ditt område. Tex, analgetika, tonuspåverkande farmaka,

centralstimulerande farmaka vid NP diagnoser, psykofarmaka, inhalationsfarmaka, biologiska läkemedel.

Diskutera farmaka med sakkunnig. Redovisa syfte, de vanligaste biverkningar med din handledare.

Auskultation: Auskultation på Ortopedteknisk verkstad och Hjälpmedelscentral ses som nödvändig om dessa aktiviteter inte ingår i din dagliga verksamhet.

Diskussionsförslag i handledning:

- Hur kommer man fram till vilka hjälpmedel som är nödvändiga?
- Etiska aspekter gällande förlust av funktion om en aktivitet ersätts med ett hjälpmedel?
- Hur kan hjälpmedel påverka aktivitet och delaktighet?
- Kan ett hjälpmedel förhindra motorisk utveckling?
- Vem kan initiera farmaka användning? Hur gör du?
- När stjälpes farmaka mer än det hjälper?
- Etiska aspekter på kostnader för dyr behandling med små fördelar? Väg in både farmaka och hjälpmedel i diskussionen.

Kurser: Eventuella högskolekurser, sektionens ämnesspecifika kurser eller motsvarande.

Litteraturförslag: Se Appendix 1.

Mål II J. Handledning och samverkan

Lärandemål	Utbildningsaktivitet	Intyg
Specialistfysioterapeuten ska: <ul style="list-style-type: none"> • handleda personer/nätverket runt barnet ungdomen så att de kan främja dess utveckling och hälsa • vid behov kunna använda alternativ kompletterande kommunikation med berörda parter • kunna samverka med alla olika intressenter runt barnen. Text skola, korttidsboende, socialtjänsten, andra vårdgivare, föräldrar 	Klinisk tjänstgöring under handledning Kurs/-er Auskultation	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdade av handledare

Gällande mål II J kan ett exempel vara att samla nätverket runt barnet i utbildningssyfte inom aktuella områden. Tex smärtskola, motorisk färdighetsträning, andningsgymnastik eller andra viktiga delar där samsyn måste råda gällande barnet/ungdomen.

Måluppfyllnad; Kunna handleda andra personer så att de kan främja barnets/ungdomens hälsa och utveckling. Medverka vid ett eller flera SIP-möten (Samordnad individuell plan) el större möte med många olika intressenter.

Rekommenderade utbildningsaktiviteter

Medsittning av handledare vid ett utbildningstillfälle och /eller filma och gå igenom filmen tillsammans.

Auskultation: Auskultera i teamverksamhet om sådan saknas inom ST-fysioterapeutens verksamhetsområde.

Diskussionsförslag i handledning:

- Hur kan man motivera föräldrar/anhöriga/nätverk till de insatser som behöver göras?
- Hur kommunicerar man bäst via tolk?
- Hur kan man förhålla sig till olika kommunikationshjälpmedel?
- Hur kan man använda sig av alternativ kompletterande kommunikation (AKK) och vilka alternativ finns?
- Hur kommunicerar du?
- Hur kan vi använda oss av teknologin; digitala besök, handleda via telefon eller video?
- Hur gör man om socialtjänsten, skola, BUP inte ger det stöd som barnet/ungdomen är i behov av? Vad är din roll?
- Etiskt dilemma; hur gör vi när vi inte når fram, inte har någon mottagare för det vi vill förmedla?

Kurser: Eventuella högskolekurser, sektionens ämnesspecifika kurser eller motsvarande. Handledarutbildning.

Litteratur: Relevanta artiklar inom ämnet.

Rekommenderade förutsättningar för ST-utbildning

Tjänstgöringen under utbildningen bör ge en för alla specialister inom området en gemensam kompetens. Huvuddelen av de nödvändiga kompetenserna kan inhämtas och utvecklas på en vårdenhet som en habilitering eller barnklinik. Med tanke på den stora bredd av diagnosområden som pediatrik omfattar är det nästintill omöjligt att uppnå specialistkompetens inom alla områden. Det är samtidigt viktigt att ST- fysioterapeuten erhåller erfarenhet av olika sätt att arbeta inom olika verksamheter. Detta uppnås bäst genom kortare tjänstgöringar, auskultationer eller studiebesök på andra vårdenheter. Om målen inte kan uppnås på detta sätt bör sidoutbildning ske på annan enhet. För att uppnå specialistkompetens inom pediatrik är det, förutom handledning, nödvändigt med kollegial fortbildning och kvalitetsutveckling till exempel genom inom professionell diskussion och reflexion. För att uppnå kommunikativ kompetens är återkommande medsittning, förslagsvis med handledare eller bihandledare en viktig metod, både för att se hur en erfaren kollega arbetar i patientmötet och också för att bli sedd i sitt eget patientarbete. För att enklare kunna analysera och ha diskussioner med handledare eller bihandledare ser vi även att filmning av olika besök kan vara till nytta.